

کتاب گلستان

سعدی شیرازی

غفر الله له ولوالديه

با

مقدمه و تصحیح و حواشی

میرزا عبدالعظیم خان گرگانی

به کوشش:

نقی افشاری

انتشارات حدیث امروز

۱۳۸۷

سرشناسه: سعدی، مصلح بن عبدالله، ۶۹۱ ق؟

عنوان قرار دادی: [گلستان]

عنوان و نام پدید آور: / کتاب گلستان فی النوادر والامثال والشعر والحکایات ابو عبدالله
مشرف بن مصلح السعدی الفارسی مقدمه و تصحیح و حواشی میرزا عبدالعظیم خان گرگانی
مشخصات نشر: قزوین: حدیث امروز، ۱۳۸۷
مشخصات ظاهری: ۳۳۶ ص.

شابک: ۴۵۰۰ تومان ISBN: 978-964-5765-74-1

وضعیت فهرست نویسی: فیبا.

یادداشت کلی: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

عنوان دیگر: گلستان

موضوع: نشر فارسی -- قرن ۷. شناسه افزوده: قریب، عبدالعظیم. ۱۳۴۴-۱۲۵۸ مصحح

رده بندی کنگره: ب ۱۳۸۷ ۵۲۱۱ PIR

رده بندی دیویی: ۸۳۱/۸۸۸

شماره کتابخانه ملی ایران: ۱۵۴۳۹-۸۵

نام کتاب: گلستان سعدی

حروف چین: معبره آسیابانها

صفحه آرا: منبوه صفائی

طرح جلد: مهناز گروه ای

لینوگرافی و چاپ و صحافی: مؤسسه انتشاراتی الهادی ۳-۶۶۵۱۱۲۱

تاریخ نشر: (چاپ اول) ۱۳۸۷

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه

ناشر: حدیث امروز

دفتر مرکزی: خیام، جنب کوچه ۲۰ مؤسسه انتشاراتی و مطبعاتی حدیث امروز، تلفن ۳۳۵۴۰۰۱

فروشگاه: ضلع شمالی پارک ملت شماره ۱۲ تلفکس ۳۳۵۱۱۰۰

قیمت ۴۵۰۰ تومان

شابک: ۱-۷۴-۵۷۶۵-۹۶۴-۹۷۸-۹۷۸-۹۶۴-۵۷۶۵-۷۴-۱ ISBN: 978-964-5765-74-1

فهرست مطالب

۹	یادداشت
۱۱	نگاهی کوتاه به زندگانی استاد
۱۳	دیدگاه‌ها
۱۷	مقدمه
۱۰۷	دیباچه‌ی گلستان
۱۱۷	باب اول - در سیرت پادشاهان
۱۴۷	باب دوم - در اخلاق درویشان
۱۷۳	باب سوم - در فضیلت قناعت
۱۹۳	باب چهارم - در فوائد خاموشی
۱۹۹	باب پنجم - در عشق و جوانی

۲۱۷	باب ششم - در ضعف و پیری
۲۲۳	باب هفتم - در تأثیر تربیت
۲۴۱	باب هشتم - در آداب صحبت
۲۶۳	توضیح پایانی مطالب کتاب گلستان از استاد قریب
۲۷۵	تکمله: یادداشت های حاشیه ی گلستان از استاد عبدالحسین زرین کوب
۳۰۳	فهرست آیات قرآنی
۳۰۵	فهرست احادیث
۳۰۷	فهرست اشعار عربی
۳۰۹	فهرست اشعار فارسی
۳۲۵	فهرست اعلام (کسان)
۳۳۱	فهرست کتاب ها
۳۳۵	فهرست جای ها

یادداشت ناشر

آثار پرافتخار قافله سالاران سخن که در عرصه‌ی فرهنگ و عرفان اسلامی ایران زمین همواره پیشتاز بوده‌اند؛ همچون اخترانی تابناک، آسمان این مرز و بوم را روشن نموده‌اند. بزرگانی چون: سنایی، خاقانی، عطار نیشابوری، مولانا جلال‌الدین محمد، حضرت حافظ، شیخ اجل سعدی شیرازی و... که با خلق آثارشان توانسته‌اند تا فراسوی مرزها نفوذ کنند، پرآوازه‌تر از آن هستند که نیاز به توصیف داشته باشند. آثار این بزرگ مردان همچون مشکى است که نه تنها با گذشت روزگاران فرسوده نمی‌شود، بلکه با هر سایشی فضا را بیشتر معطر و عطر آگین می‌سازد.

کتابی که فراروی خواننده محترم قرار دارد گلستان شیخ اجل، سعدی شیرازی است به تصحیح مرحوم استاد میرزا عبدالعظیم قریب گرگانی، که در سال ۱۳۱۰ برای اولین بار به چاپ رسیده، و آن گونه که آن مرحوم نوشته است نسخه‌ی اساس، شاید به خط شادروان میرعماد نوشته شده باشد.

مرحوم فروغی در مقدمه‌ای که بر کلیات سعدی به تصحیح خود نگاشته ضمن توصیف کار استاد قریب اشاره به این نسخه کرده و می‌نویسد:

«... نخستین و شاید تنها قدم صحیحی که تاکنون در این راه برداشته شده، استاد گرامی آقای عبدالعظیم قریب گرگانی برداشته‌اند که گلستانی به خط بسیار خوش، که ممکن است به قلم میرعماد معروف باشد، به دست آورده‌اند و نویسنده‌ی آن در سال ۱۰۲۱ در پایان کتاب اظهار کرده است که از روی نسخه‌ای که در سال ۶۶۲ به دست مصنف نوشته شده استنساخ نموده است و آقای قریب از روی آن نسخه به طبع و گلستان اقدام کرده مقدمه‌ای محققانه در ترجمه حال شیخ سعدی و مقام بلند او در سخن‌سرایی و چگونگی احوال و گلستان، مشتمل بر تحقیقات بسیار سودمند و نیز توضیحاتی در آخر کتاب بر آن افزوده‌اند و شک نیست که این و گلستان، صحیح‌ترین نسخه‌ای است که تاکنون به چاپ رسیده و با آن مقدمه‌ی نفیس و توضیحات، همیشه باید مورد استفاده دانش‌طلبان باشد»^۱

همان گونه که مرحوم فروغی یادآور شده‌اند این تصحیح از گلستان مشتمل بر مقدمه

و مؤخره‌ای بسیار ارزشمند می‌باشد و نگارنده را دریغ آمد تا به چاپ آن همت نبندد.
در تصحیح مجدد این نسخه برای چاپ حاضر، نکاتی چند نیاز به تذکر دارد که به شرح ذیل به آن اشاره می‌شود.

۱- رسم الخط کتاب و سجاوندی، مطابق رسم الخط امروز منظور گردید و لذا مختصر تغییراتی از قبیل وصل حروف و کلمات یا انفصال و جدانویسی آن‌ها در این چاپ رعایت شد.

۲- فهرست‌هایی از آیات، احادیث، اشعار فارسی و اشعار غزبی - که توسط نگارنده‌ی این سطور آماده شده - در این چاپ ضمیمه متن قرار گرفت و در پایان کتاب به چاپ رسید.

۳- سئوشتاری از مرحوم استاد عبدالحسین زرین‌کوب ذیل عنوان «یادداشت‌های حاشیه‌ی گلستان» که بار اول در مجله‌ی وزین یغما و بار دیگر در کتاب «نه شرقی، نه غربی، انسانی» از تصنیفات استاد به چاپ رسیده و از آن جهت که آن زنده‌یاد این یادداشت‌ها را درباره‌ی گلستان به تصحیح میرزا عبدالمعظم قریب نگاشته بود، با همان عنوان در قسمت پایانی گلستان قرار گرفت تا مورد استفاده‌ی خوانندگان محترم قرار گیرد.

۴- کلیه توضیحات و معانی لغات زاهمان گونه که استاد قریب در هامش متن نگاشته بودند در پاورقی به کار گرفته و توضیحات دیگر آن بزرگ که در پایان آمده بوده همان روش درج گردید. و چنانچه عبارتی در توضیح مطلبی توسط راقم این سطور درج گردیده با علامت اختصاری (ن - ا) مشخص شده است.

۵- زندگینامه‌ی کوتاهی از استاد قریب به ضمیمه‌ی نقطه نظرات اندیشمندان و محققان بنام کشورمان - که همگی از دانش آموختگان محضر آن استاد هُمام بودند در باره‌ی خصلت‌های ارزنده آن مرحوم توسط راقم این سطور گردآوری شده و تقدیم علاقه‌مندان به فرهنگ و هنر گردید.

در پایان سخن شایسته است که از استادان و اصدقای گرامم آقایان: دکتر قاسم انصاری و دکتر رضا سمیع زاده و محمد جواد حضرتی - که هریک به نوعی در تهیه‌ی این مجموعه از قبول زحمت و ارائه‌ی نظرات سودمند خویش مرابی بهره نگزاردند - تشکر کرده و توفیق همگان را در خدمت به فرهنگ و هنر ایران زمین از خداوند متعال خواستار باشم
بمنه و کرمه

نقی افشاری